

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Patakiné dr. Schneider Márta pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek az alperes ellen végrehajtás megszüntetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 8.P.92.928/2005. számon folytatott és másodfokon a Fővárosi Bíróság 47.Pf.631.722/2007/4. számú ítéletével befejezett perében, az említett számú jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A Legfelsőbb Bíróság a felperes pártfogó ügyvédjének munkadíját 7.200 (Hétezer-kétszáz) forintban állapítja meg.

A felülvizsgálati eljárás illetékét valamint a pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli.

Indokolás:

A felperes a 2002. június 17. napján megkötött „hitelszerződés” szerint 8 millió forint kölcsönt vett fel az alperes jogelődjétől, az OTP Bank Rt-től. Ugyanazon a napon a felperes megjelent a közjegyző irodájában és közjegyzői okiratba foglalt „tartozáselismerő- és visszafizetésre kötelezettséget vállaló nyilatkozat”-ot írt alá, amelyben elismerte a 8 millió forint tartozását és a kölcsönszerződés tartalmával egyezően kötelezettséget vállalt annak visszafizetésére. A közokirat utolsó bekezdése szerint a közjegyző az okiratot a felperes „előtt felolvasta, tartalmát megmagyarázta, mire” a felperes „kijelentette, hogy az okiratban foglaltak akaratának mindenben megfelelnek és azt a közjegyző előtt saját kezűleg aláírta”. Az alperes kérelmére az elsőfokú bíróság 2004. szeptember 22. napján

végrehajtási záradékkal látta el a közokiratot, ezzel a felperes ellen végrehajtás indult.

A felperes keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte. Arra hivatkozott, hogy a közjegyző által készített okirat nem minősül közokiratnak, mert a közjegyző a saját nyilatkozatait foglalta az okiratba, nem a felperes ismerte el a tartozást és nem ő vállalt kötelezettséget a visszafizetésre. Pártfogó ügyvédje útján benyújtott kereset-pontosításában keresetének jogalapjaként arra is hivatkozott, hogy a közjegyzői okirat aláírásakor hiányzott a Ptk.205.§ (1) bekezdésének megfelelő szerződéskötési akarata, a közjegyzői okirat nem a nyilatkozatát tartalmazza, a közjegyző előtt nem tett nyilatkozatot. A támadott okirat a kölcsönszerződés alapján készült el, nem felel meg az 1991. évi XLI. törvény (Ktv.) 120.§ c) és e) pontjainak valamint a Ptk.242.§-ának, ezért a Ptk.200.§ (2) bekezdése alapján semmis. A közjegyző nem győződött meg arról, hogy a közokiratba foglalt nyilatkozat egybeesik-e a szándékaival.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet. Indokolása szerint a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy követelése érvényesen nem jött létre: a közjegyzői okirat a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződésen alapult, amellyel kapcsolatban a felperes meg sem jelölt érvénytelenségi okot. A közjegyzői okirat jogszerűsége az alapjául szolgáló szerződés érvényességét nem érinti; a kölcsönszerződés létrejöttét és érvényességét nem befolyásolja az sem, hogy utóbb közokiratba foglalták-e. Ezen túlmenően alaptalanok a felperes közjegyzői okirattal kapcsolatos kifogásai is: a Kjt.120-129.§-iba foglalt formai követelmények megsértése nem teszi érvénytelenné a közokiratot (ebben az esetben az okirat elveszíti közokirat jellegét). A közjegyzői okiratból egyértelműen kiderül, hogy a felperes önként jelent meg a közjegyző hivatalos helyiségében, az pedig, hogy az aláírt kölcsönszerződést a közjegyző rendelkezésére bocsátotta, a saját akarat-kinyilvánításának minősül. A felperes a közjegyzői okirat szerint kijelentette, hogy az okiratba foglaltak mindenben megfelelnek az akaratának, a közokirat elkészítéséhez azonban nem is szükséges a szerződési akarat, „csupán” a kölcsönszerződés aláírásához. A közjegyzői okiratba foglalt tartozás-elismerés megfelel a Ptk.242.§ (2) bekezdésének, amennyiben pedig a végrehajtás elrendelése történt volna szabálytalanul, a felperesnek a záradék törlését kellett volna kérnie. Utalt arra is az elsőfokú bíróság, hogy a közjegyző tanúként történő kihallgatását – mint szükségtelent – mellőzte.

A másodfokú bíróság az ítéletet helybenhagyta. Indokolásában utalt annak helyes indokaira és a fellebbezés kapcsán kiemelte: Ktv.1.§ és 5.§-inak megfelelően a közjegyző és az ügyfél között nem megbízási, hanem közjogi jellegű jogviszony keletkezett, ennek keretében került sor a felperes nyilatkozatainak közokiratba foglalására. A felperes kölcsönszerződéssel kapcsolatban nem vitatta szerződési akaratának fennállását, valamint azt sem, hogy a közjegyző előtt személyesen megjelent és a kölcsönszerződés megkötéséről nyilatkozatot tett; nem vitatta, hogy a közjegyzői okirat „A” pontja a kölcsönszerződéssel azonos tartalmú és azt sem, hogy a közokiratot aláírta. A közjegyzői okirat – annak megszövegezése szerint – mindvégig a felperes (a tartozást elismerő és visszafizetésére kötelezettséget vállaló) nyilatkozatát tartalmazza. A felperes nem hivatkozott olyan okra, amely a közokiratba foglalt nyilatkozatának érvénytelenségét eredményezné, nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének és nem adta okát, hogy miért a közokirat aláírását követően három évvel indította a jelen pert. A záradékolni kért okirat mind alaki, mind tartalmi kellékeiben megfelelt a Ktv. előírásainak, ezért záradékolásának nem volt törvényi akadálya.

A jogerős ítélet ellen – mindkét fokon eljáró bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatala, költségeinek megtérítése végett – a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Fenntartotta álláspontját és kihangsúlyozta, hogy a nyilatkozat nem felel meg a közokirat feltételeinek, a Ktv.120.§ c) és e) pontjába, a Ptk.205.§ (1) bekezdésébe és 242.§-ába ütközése miatt semmis, ezért nem lehetett volna záradékolni.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Mindenben helytálló a perben eljáró bíróságok azzal kapcsolatos jogi álláspontja, hogy a felperesnek a követelés érvénytelenségét kellett volna bizonyítania, arra azonban a felperes sem hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés ne jött volna létre érvényesen. A felperes felülvizsgálati kérelmében megismételte korábbi állításait és jogi érveit, azonban a perben eljáró bíróságok ítéletének indokolása mindezekre kitért, ezért indokolásuk sem igényel kiegészítést.

Az első- és másodfokú bírósággal egyezően kihangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság is: a felperes a kölcsönszerződés megkötésének tényét és érvényességét nem vitatta, a közjegyzői okirat esetleg formai és tartalmi hiányai pedig bizonyítottaságuk esetén sem eredményeznék a kölcsönszerződés érvénytelenségét. Helyes a bíróságok utalása is arra, hogy a közjegyzői okirat formai hibája a záradék törlését eredményezhetné (hiszen ebben az esetben az okirat

nem szolgálhatna alapul a végrehajtás elrendelésére), azonban alaki hiányosságok sem állapíthatók meg.

Megjegyzzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeinek közjegyzői okiratba foglalása - a bankok kialakult gyakorlatának megfelelően - a végrehajtás megkönnyítésére szolgált: a közjegyzői okirat a végrehajtási záradékolás (Vht.21.§) érdekében készült, tehát arra az esetre, ha a felperes ne tenne eleget a kölcsönszerződésben vállalt fizetési kötelezettségének.

Mivel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, hanem megfelel az indokolásában említett rendelkezéseknek, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp.275.§ (4) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás költségeit a Pp.270.§ (1) bekezdésének megfelelően alkalmazott Pp.78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet benyújtó felperes viseli azzal, hogy személyes költségmentessége miatt a felülvizsgálati eljárás illeték valamint pártfogó ügyvédje költségének megfizetésére nem kötelezhető (6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a). Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért erről a Legfelsőbb Bíróságnak nem kellett határoznia.

Budapest, 2008. december 10.

. Kazay László s.k. a tanács elnöke, Dr. Harter Mária s.k. előadó bíró, Dr. Pilishegyi Mária s.k. bíró